

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torka in sobota ob 11. uri predpoludne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalistu po 8 vin.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnštvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petstvih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Občni zbor „Krojaške zadruga“ v Gorici.

V četrtek, dne 20. avgusta ob 10. uri predpoludne, vršil se je v dvorani „Goriške Čitalnice“ občni zbor „Krojaške zadruga“. Občnega zbora se je udeležilo osebno nad 65 zadrugnikov, nad 60 zadrugnikov pa je bilo na njem pravilno zastopanih po pooblastilih. Otvoril je občni zbor predsednik „Krojaške zadruga“, g. Ivan Bajt. Konstatiral je, da je bil občni zbor pravilno sklican ter da je z ozirom na zadoštno število navzočih zadrugnikov ter po pooblastilih zastopanih deležev tudi sklepčen. Potem je g. Bajt izjavil, da noče z ozirom na rekriminacije, naperjene v nekaterih zadrugi sovražnih listih proti načelstvu in nadzorništvu predsedovati zborovanju niti on, niti kak drugi član načelstva ali pa nadzorništva, ter prosi, naj bi si občni zbor v smislu § 73. društvenih pravil sam izvolil predsednika današnjemu zborovanju. Na predlog člana, g. dr. Gregorčiča, izvolil je občni zbor za predsednika g. Grčo, ki je predsedstvo tudi prevzel. Po kratkem nagovoru, dal je potem predsednik besedo društvenemu blagajniku g. Svetoslavu Premrou, ki je občnemu zboru tako-le poročal:

Slavni občni zbor!

Prva točka današnjega dnevnega reda je poročilo načelstva. Gospoda! v izrednem času se je letos sklical občni zbor „Krojaške zadruga“, a ravno tako izredne so bile razmere, katere je morala prebiti naša zadruga. — Po krivdi bivšega poslovodje in ljubeznjivosti narodne napredne stranke nahajala se je v polpretekli dobi „Krojaška zadruga“ pred vprašanjem „vstrajati ali propasti“, in le neizmernemu trudu in požrtvovalnosti nekaterih gospodov se je zahvaliti, da se je rešila zadruga sramotnega pogina. Ne malo in odgovornosti polne naloge je imelo rešiti načelništvo zadruga, katero vam polaga danes čisti račun o svojem poslovanju, v nadi, da občni zbor potrdi te korake, katere je načelništvo storilo edino le iz tega namena da obvaruje zadrugnike škode in zadrugo obrani strastnih na-

padov od strani naših naprednjakov in njihovega glavarja. — Gospoda moja, prosim lepo potrpljenja, in uverjen sem da zapustite to dvorano z vse drugačnimi občutki, nego ste jih imeli al vstopu. Čitali, ste mnogo po listih, a resnico izveste danes tukaj. Poslušajte in potem sodite, in če si želite slabo samim sebi, potem tudi obsodite.

Zakaj se je občni zbor sklical tako pozno? Marca meseca je bila zadruga pred vprašanjem konkurza, a mi smo jo hoteli obvarovati konkurza, ki ni bil potreben in bi bil zadrugi neznansko škodoval. Načelstvo in nadzorstvo je smatralo kot najsvetejšo svojo dolžnost, da napravi vse mogoče korake, da zagotovi asanacijo zadruga in stopi pred občni zbor z vseh svojega delovanja: eto to je storjeno za zadrugo! Ali smo dobro ali slabo ravnali, to bode sodili kasneje. Ne morem pa zamolčati čudno dejstvo, katerega sem opazil pri sklicanju občnega zbora. V soboto 8. t. m. sklenil je odbor v svoji seji, da skliče občni zbor 20. t. m., dne 11. t. m. objavila je „Gorica“, kot prvi po tem datumu izhajajoči list, vabilo k občnemu zboru, dne 12. t. m. je pa pisala „Soča“, da je načelstvo sklicalo občni zbor pod pritiskom sodnijskega dekreta in da je zapadlo v celoti globi, a 13. t. m. dobilo je načelstvo še le sodnijski akt v roke! Odkodve „Soča“ sodnijske pravoreke, še predno dobi stranka intimacijo akta? Iz tega razvidi slavni občni zbor, da se je sklenilo sklicevanje iz proste roke in ne drugače.

A pustimo to, in vrnimo se k poslovanju zadruga. Poročujoči odbor sprejel je z koncem majnika meseca prošlega leta poslovanje zadruga v istem stanju, kakor so ga imeli prejšnji odbori. Pred vsem treba omeniti, da je bil tedaj poslovodja Avrelj Bisail na podlagi postopanja prejšnjih načelništev in nadzorstev: poslovodja, blagajnik, knjigovodja, disponent, torej v istini edina poslujoča oseba zadruga. Bisail je vžival zaupanje vseh prejšnjih upravnih odborov, zakaj bi torej ne vžival tudi zaupanja poročujočega načelstva? Saj je nadzorstvo že prvo leto izjavilo načelstvu v

svojem sejnem zapisniku, podpisanem med drugim tudi od gg. Gabršček in Tuma, da „čuti blagajno in poslovodstvo v popolnoma varnih rokah“, priznavši ob enem, „da je največje delo pri ustanovitvi trgovine opravil poslovodja in je slonela na njegovih ramenih vsa dejanska odgovornost in bode, dokler se člani načelstva ne priuče knjigovodstva in si ne prisvoje nadzorja nad trgovino“. Tako dotični sejni zapisnik. Sicer zahtevati od načelništva 5 članov, od katerih so vsled naših neumestnih pravil 3 krojači, znanja odnosno priučenja knjigovodstva, je nonsens v naših razmerah. Z druge strani pa je bilo ravno to krivo, da ni načelništvo prišlo poprej na sled pogubonosnemu delovanju poslovodje A. Bisaila.

A če so tudi vsi zaupali tedanjemu poslovodju, pa pročevalec ni. Zato se je izjavil, da sprejme izvolitev le pod tem pogojem, da se uvedejo v zadrugo reforme glede poslovanja. V to svrhu je vednočešče obiskoval zadrugo, da spozna nedostatke in je zahteval ob enem od poslovodje, da se ti nedostatki odpravijo. Ali govoriti Bisailu je bilo toliko, kot metati bob v steno. Zato je poročevalec kot revizor „Centralne posojilnice“ po sklepu posojilničnega odbora pustil odpraviti na načelstvo „Krojaške zadruga“ sledeče pismo, kjer zahteva posojilnica kakor zveza gospodarskih združenj:

I. da naj se uvede od strani načelništva strožja kontrola v poslovanju;

II. da se razdele blagajnični ključi med poslovodjem in enim odbornikom;

III. da naj ima pogled v dnevno pošto tudi en odbornik;

IV. pri naročevanju blaga naj sodelujeta še 2 člana načelstva poleg poslovodje.

To pismo je vzel na znanje odbor „Krojaške zadruga“ dne 4. avg. 1902. in sporočil objednem te sklepe poslovodju A. Bisailu. Ključi so se na to takoj razdelili med poslovodjem in poročevalcem, kateri je odslej hodil vsak dan kaso skontirati. A. Bisail se je seveda v svoji mogočnosti čutil razžaljenega.

Brigal se ni za poslovanje zadruga, ker ga nikoli ni bilo v štacuni, če se je pa brigal, se je brigal v toliko,

privezati k postelji, da bi si ne storil kaj zalega v tej besnosti. Očividno se mu je zdelo v tej vročnici, da ga kličejo k sebi Dobrica in otroci, in da mu železni otroci še vedno oklepajo roke. Nagloma je napel vse svoje moči in pretrgal je vezi, ki so ga vezale k postelji ter zapil: „Že grem, Dobrica! že grem!“ In padel je z velikim ropotom na tla. Ko je na klic drugih došel paznik, Tineta ni bilo več. Počilo mu je nekaj v možganih, in oddal je Bogu izmučeno dušo — ločen od svojih dragih, v ječini bolnici. — In morda je bilo tudi bolje tako; kajti bilo se je bati, da se mu po tej boleznici popolnem zmeša razum...

III.

S tem pa še ni bilo vse končano. Dobrico so jele obiskovati zdaj nove nesreče. To leto je bilo sploh prvo slabo leto v Tinetovem gospodarstvu. Trebalo je misliti ter si lomiti glavo tudi brez drugih skrbi; in ko so padle te na Dobričino glavo, ni se mogla obraniti hudega. Pravda Tinetova je zakrivila za ob njih razmere ogromne stroške. K temu

da je naročeval na slepo velikanske množine blaga, kjer je imel po izjavah tovarnarjev prav masne dobičke, poleg tega pa ni prav nič pazil na to, da bi se menice in fakture o pravem času plačevale, tako da je prišlo do nebroj tožb. Avrelj Bisail ni imel časa biti v štacuni, zato so te tožbe slučajno romale v roke predsednika. Takoj na to se je odredila revizija celotnega poslovanja, in se je našlo glasom zapisnika odborovih sej z dne 11. sept. 1902. sledeče nedostatke:

1. Ni se vodila knjiga vhoda računov in tudi ne glavna knjiga za zalagatelje celo leto 1902. Navzlic tega, da je poročevalec 3 mesece zahteval, da se knjige uredi, poslovodja zato ni imel časa. Seveda je naravna posledica tega nedostatka, da se ni nikoli vedelo, koliko je dolga za blago, kedaj zapadejo računi odnosno menice, torej netočnosti v plačevanju, zato se je sklenilo, da mora vse take tožbene stroške nositi A. Bisail sam.

2. V kopirni knjigi so se pač nahajala kopirana pisma o raznih veselich in aranžma za te veselice (n. pr. v Kanalu) trgovska pisma pa, kakor naročila in druga taka važna korespondenca, niso se kopirala.

3. Posojeval je poslovodja iz proste roke nečlanom denar iz zadrugne blagajne. Ta denar se je sicer na ponovno zahtevanje poročevalca že vrnil.

4. Pri pregledovanju knjige izhoda blaga opazilo se je, da so se upale prevelike svote nepoznamim oziroma kredita nevrednim osebam.

Na podlagi vsega tega sklenila sta oba upravna odbora podati

1. poslovodji Avrelju B. ustmen ukor v pričo celega osobja „K. z.“ in vročiti mu ob enem ta ukor tudi v pisni obliki;

2. vzeti mu vso pravico podpisovanja vse korespondence „K. z.“, zlasti tudi pravico naročevanja.

Ta korak ni zadostoval. Tožbe in pritožbe o poslovanju A. B. deževale so dan na dan. Ker se je opazilo, da poslovodja skriva njemu nevšečno pošto, za to se mu je 13. sept. 1902. vzela pošta, ki se je odslej vročevala načelniku. Hkrati se je vzelo B. vsako

je prišla še Dobričina bolezen, pomanjkanje delavnih močij, in potrebnega nadzorstva — in vse je šlo po zlu. Prihajali so eksekutorji eden za drugim, pa jemali „v imenu pravice“, kar so mogli vzeti, naposled so prodali i zemljišče i halupo (kočo), in bolna Dobrica je bila zdaj z otroki in ostalim pohištvo na ulici. Usmilil se je teh nesrečnikov Jarnej, krstni boter Stankov in prijatelj rajnega Tineta; saj poljski kmet ima dobro srce za trpečega bližnjika. In vsprejel je Dobrico k sebi za služabnico, četudi ni mogel več pričakovati veliko dela od nje.

In početka je bila ta Dobrica kot brezčutna, da se je bilo bati celo za njen razum. Izbuljeni oči je zrla na otroke in po zanemarjeni izbi, in gledala proti mestu — kot bi se nadejala še zmerom, da se jej vrne mož; in vendar je bila — na vladin poziv — sama pripeljala njegovo mrtvo truplo iz ječe in je bila vrgla prve kepe zemlje na njegovo rakev. Da ni hilo poštenega Jarneja, bila bi v prvih dneh gladu poginila z otroki vred.

LISTEK.

Molitev za Bismarka.

Obrazec iz žitja poljskega kmeta na Pruskem.

(Spisal J. K. Mačkovski)

(Dalje)

V temni celici semu je zdela strašna bitkost še bolj črna in noben solčni žarek mu je ni razjasnil. Kadar oči ne morejo videti ničesar, tedaj pa duša bolje vidi; in torej je videla duša Tinetova v tej temni celici kot na dlani vso nadlogo in bedo Dobričino in njenih otrok. Njegovo zdravo in močno telo — kot je po navadi pri poljskem kmetu — bi bilo vzdržalo morda tudi deset let take muke; ali razum je pa ni vzdržal. In po tednu take muke je prišel Tine v težko bolezen — vneli so se mu možgani. Prinesli so ga torej v svetlo celico, z velikimi okni, v ječino bolnico. Tu je ležalo še štirinajst drugih, ki so bili njemu enaki. Kdor ni videl take ječine bolnice, ne more si predočiti, kako je človeku pri sreči, ko stopi v njo. Nekateri siromaki jedva dihaajo, in vendar so še za mre-

žami, še vedno zaprti. Še celo zdravemu šumi strašno v ušesa, ko zapirajo za njim vrata s ključem in zapahom; ali bolniku je to še stokrat bolj britko — nekako tako, kot bi pribijali še nad njim rakveni pokrov. V tej dvorani je bilo več takih, ki so trpeli po pravici za svoje pregreške ne le človeško, nego tudi božjo kazen; ali bili so pa tudi taki, ki niso vedeli, zakaj trpé; in njim je bilo še najhujše. V takih bolnicah za jetnike je vse, kar je potrebno: je snažnost, so zdravila, zdravniška oskrba, svetloba in primerna jed, kakoršne ni imel nihče teh jetnikov v svojem življenju; ali vendar so vsi tužni, kakor bi imeli umreti danes ali jutri. Kajti zdi se jim, da jim govore te mreže v oknih in ta vrata, zaprta s ključem in zapahom nekako tako: „Od tod ne izidete živi; kdor pride sem, ta ne zagleda več solncea prostosti!“

Tudi našemu Tinetu se je godilo tako! Preležal je v tej dvorani morda teden dni, da ni več videl božje svetlobe. V strašni vročnici je razsajal vedno, in vreščal in besnel; in morali so ga

obiskovati ta tečaj, ne smejo imeti nad 40 let, in ako so še neozmenjene, stare morajo biti že nad 24 let. — K prošnjam se morajo priložiti, in sicer: 1. Krstni list, potem ženitvanski list, ako so omožene, in ako so vdove, pa osmrtnico pokojnega moža; 2. Domovinski list in spričevalo o dobrem ponašanju. To oboje dobè pri županstvu; 3. Zdravniško spričevalo, katero mora napraviti le c. kr. okrajni zdravnik, oziroma mestni fizik; 4. Spričevalo o stavljenju koz. — Prosilke se morajo tudi izkazati, da znajo brati in pisati slovenski. — One prosilke, ki bi hotele vdobiti v ta namen stipendij, vložiti morajo najdalje do 10. septembra t. l. svoje prošnje pri dotičnem okrajnem glavarstvu ter jim priložiti poleg že zgoraj navedenih prilog tudi ubožni list. — Vse prosilke pa se morajo predstaviti v času od 1. do 4. oktobra dotičnemu profesorju c. kr. porodniške šole, kajti one, ki se bodo predstavitve pozneje, ne bodo več vsprejete.

Skrivnosten grozen čin. — V sredo, okolo 10. ure predpoludne je naznanil železniški strojevodja, Vračko, tržaški policiji, da je našel, prišedši iz Ljubljane z vlakom, svojo 23-letno ženo Marijo na stanovanju, nahajajočem se v Rojanu blizu župnišča, mrtvo. Bila je namreč ustreljena, kajti poleg njenega trupla na tleh ležal je tudi revolver. Revolver je pa lastnina poročnika Hellerja, pri 97. pešpolku, stanujočega v isti hiši. Začetka je padel toraj sum na poročnika Hellerja, ki se je pa koj izpričal na način, ki je od njega odvnil vsak sum, ter se le čudil, kako je prišel njegov revolver v Vračkovo sobo. Komisija, ki je zaslišala mnogo prič na licu mesta, je izvedela od njih, da so slišale strel še potem, ko je bil Vračko že doma. Vračko ne taji, da ni tudi on ustrelil iz revolverja, pravi pa, da je storil to zaradi tega, da se prepriča, ali je revolver še nabasan. Priče ne izključujejo, da ne bi bila padla dva strela, ter da ne bi jednega preslišale. Privažne so namreč streljanju zaradi tega, ker stanuje v isti hiši več častnikov, ki se na bližnjem polju skoro vsaki dan vadijo v streljanju, in je toraj prav lahko, da so jeden strel preslišale. Vračko, ki je kot udovec poročil sedanjo ženo, je imel s prvo ženo tri otroke, izmed katerih živita dva pri materi, prejšnje žene, tretji pa v Mariboru. Vračko trdi, da sta se s svojo sedanjo ženo imela rada, in da ni bilo med njima nobenega navskrižja, in da je toraj infamno misliti, da bi jo bil on umoril. Pri vsem tem pa, da Vračko tako trdi — so ga vendar-le zaprli.

Novo poslopje za redarstveno ravnateljstvo v Trstu. — Redarstveni uradi so se že preselili v novo poslopje v ulici Caserma. Na pročelju nima nova palača redarstvenega ravnateljstva nika kega napisa, notri pa so vsi napisi trojezični, torej tudi slovenski, med tem ko so bili v dosedanem posloju redarstvenega ravnateljstva vsi napisi izključno italijanski, in je na človeka delalo utis, kakor da je že v bližnjem italijanskem kraljestvu, ko je stopal po stopnjicah in hodnikih te hiše.

Pešpolk št. 97. — Zadnje dni se je mudil domači pešpolk št. 97. tudi v Kamniku, kjer si je pridobil koj simpatije prebivalstva. Jako ugaja ljudem prijazno in ljubeznjivo vedenje častništva in pa godba, ki svira pri vsaki priliki tudi slovanske kompozicije. V ponedeljek je priredila godba koncert za pogorelce v Bovecu.

Smrt na slavnosti. — Jožef Kordiš, doma iz Globokega na Gorenjskem, je prišel kot bivši udeleženec okupacije Bosne in Hercegovine na slavnost 25 letnice v Ljubljano. V Lassnikovi veži ga je zadela kap. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je umrl. Pogreb je bil v ponedeljek ob 2 uri popoldne. Pogreba se je udeležil slavnostni odbor, ki je svojemu tovarišu položil na krsto lep venec.

Huda nevihta na sv. Višarjih. — Na praznik v soboto je na sv. Višarjih razsajal grozovit vihar. Treskalo je, grmelo in deževalo, da je bilo groza. Po bližnjih gorah pa se je vsula toča. Ljudij je bilo na gori nad 3000, ki so zaradi nevihte prenočili večinoma v cerkvi.

Nevihta. — V sredo so razsajale po dunajski okolici hude nevihte. Bili so velikanski nalivi, ki so napravili mnogo škode na polju, na cestah in na brzozavnih in telefonskih žicah.

Cena sladkorja. — Tovarnarji sladkorja so sklenili znižati s 1. septembrom ceno vsakovrstnega sladkorja za 12 kron na kvintalu.

Novo železnice. — Z Dunaja se poroča, da je železniško ministerstvo že sklenilo trasiranje železnic Polzela-Kamnik in Rečica-Gornjigrad. Izdelovanje splošnega načrta za železnico Kamnik-Polzela se je poverilo celjskemu inženjerju

Lindauerju, gornjegrajska proga pa dunajskemu inženjerju Rindlu. Začelo se boče trasirati že ta mesec.

Požar v Vačah. — K požaru v Vačah se poroča, da je pogorelo 42 hiš s postranskimi poslopji. Tudi ljudska šola je pogorela. Rodbina nadučitelja g. Nagu se je z največjo silo rešila. Pogorelo ji je vse. Na pošti so zgorele vse pošne pošiljatve, razen nekaj denarja, katerega so rešili. Od strahu je umrla babica Marija Zupančič. Pri gašenju je več ognjegascev omedlelo. Škode je četr milijona kron. Zavarovanega je bilo jako malo. Tri osebe je ranilo padajoče tramovje. Ogenj se je pojavil v petek ob 10. uri dopoludne v neki hiši sredi trga.

Bivol je usmrtil v cesarskem zverinjaku v Schönbrunu nekega paznika. Bivola je cesarju daroval ruski car.

Gasilska slavnost v Pragi. — Gasilska slavnost, ki se je vršila v nedeljo v Pragi, bila je velikanska. Udeležilo se jo je nad 15.000 gasilcev. Slovence je

zastopalo 6 mož. Osnovala se je zveza slovenskih gasilskih društev.

Svojo mater razsekal. — Z Reke se poroča: Iz blaznice odpuščeni 24letni Jakob Ribarič iz Berloga, okraj Ogulin, je doma s sekuro pobil živino posestnika Novosela in mu zažgal hišo. Težko je ranil svojega očeta. Mati je bežala. Ribarič je letel za njo in jo razsekal s sekuro. Nato se je samega sebe ubil.

Sloveči švedski profesor Gute je umrl v Berlinu.

Slovensko omlzje v Sarajevu vabi rojake, kateri potujejo po Bosni in v Sarajevo, da obiščejo svoje krvne brate v bralni sobi v Terezija ulici nasproti požarne.

Fran Wilhelm odvajajoči čaj od Frana Wilhelm, lekarnarja, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko), se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po K 2. — avstr. velj. Kjer ni zaloge, pošilja se direktno poštni zavoj s 15 zavitki za K 2400 franko na vse avstrijske poštne postaje. V znak pristnosti je od-tisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchen (neun Kirchen).

Vojaško-veteransko društvo v Sovodnjah priredi

JAVNO TOMBOLO s plesom

v nedeljo dne 30. avgusta v navadnih prostorih zraven železnice.

Dobitki:

činkvina 80, tombola 160 K.

Srečke po 40 vinarjev.

Začetek tombole ob 4. pop.

Pred in po tomboli in pri plesu svira veteranska godba iz Mavhinj.

Plesni komad 20 v.

K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

Računski sklep in bilanca „Krojaške Zadruge“

registrirane zadruge z omejeno zavezo v Gorici

za upravno leto 1902.

L. 1902. je pristopilo 4 novih članov, izstopilo je 6 članov, tako da znaša število članov koncem l. 1902. 287.

Sprejemki Račun blagajniškega prometa za leto 1902. Izdatki

	K	v		K	v
Račun bilance 1901: gotovina	2258	74	Račun reklame	629	40
„ deležev	1869	60	„ obresti izposojil	1178	60
„ škonte	1192	36	„ deležev	356	—
„ blaga	162492	21	„ stanarine in svečave	1096	65
„ pristopnine in knjižice	9	20	„ spedijskih stroškov	1303	—
„ poštne hranilnice	18	86	„ upnikov	165438	25
„ izposojil	23700	—	„ poštne stroškov	508	77
„ upravnih stroškov	12	22	„ obresti deležev	1682	92
„ prehodnih zneskov	500	—	„ upravnih stroškov	3072	84
			„ škonte	1132	54
			„ plač osebja	9208	—
			„ poštne hranilnice	—	84
			„ dolžne podpore „Š. D.“	250	—
			„ nagrad	550	—
			„ dolžnikov	4	—
			„ naloženega denarja	200	—
			„ izposojil	1900	—
			„ prehodnih zneskov	700	—
			„ davka	2039	18
			„ bilance 1902: gotovina	802	20
	192053	19		192053	19

Denarni promet:

Sprejemki	192053 K 19 v
Izdatki	191250 „ 99 „
	383304 K 18 v

Zguba Račun zgube. Dobiček.

	K	v		K	v
Račun blaga: 5% odpis	6285	35	Račun blaga: surovi dobiček	15006	83
„ oprave: 10% odpis	333	18	„ poštne hranilnice: % 1902	4	55
„ dolžnikov: 5% odpis	1075	50	„ škonte	1192	36
„ poštne hranilnice: manip. stroški	—	84	„ pristopnin in knjižice	9	20
„ obresti izposojil!	961	46	„ bilance: zguba	11352	20
„ upravnih stroškov	3060	62			
„ reklame	629	40			
„ stanarine in svečave	1096	65			
„ spedijskih stroškov	508	77			
„ plač osebja	9208	—			
„ davka	3102	37			
	27565	14		27565	14

Imovine 31. decembra 1902. Račun bilance. 31. decembra 1902. Dolgovine

	K	v		K	v
Račun blaga	119419	89	Račun zadružnih deležev	29897	80
„ oprave	2998	62	„ izposojil	43127	86
„ dolžnikov	20434	58	„ upnikov	73251	94
„ naloženega denarja	444	—	„ obresti zadružnih deležev	796	32
„ poštne hranilnice: % pro 1902	4	55	„ podpornega zaloga	2950	—
„ blagajne: gotovina	802	20	„ rezervnega zaloga	4568	93
„ prehodnih zneskov	200	—	„ davka: zaostali davek	1063	19
„ zgube in dobička: zguba	11352	20			
	155656	04		155656	04

Ivan Bajt, predsednik načelnštva.

Jernej Kopač, odbornik.

Franc Černic, odbornik.

Štefan Podgornik, odbornik.

Svit. Premrou, odbornik in blagajnik.

Dr. Fran Žigon, predsednik nadzorništva.

M. Koršič, član nadzorništva.

Dr. Fr. Kos, član nadzorništva.

Leop. Abram, član nadzorništva.

Val. Jug, član nadzorništva.

zastopanje zadruga na zunaj in nastavilo ga edino le kot internega uradnika. Dne 4. novembra pa je sklenilo načelstvo zajedno z nadzorstvom: **da se vzame Bisailu poslovodstvo in se ga nastavi zopet kot navadnega komija in sicer vsled teh razlogov:**

1. Ker se čisto nič ni zmenil za ukor z dne 12. septembra t. l. in ravno tako kakor poprej zanemarjal svoje dolžnosti, t. j. ni se držal svojih službenih ur, dalje je poleg prepovedi vendarle naročal blago za zadrugo, in sicer tudi za večje zneske. —

2. ker so prišle poleg vže omenjenih nerednostij še druge na dan, kakor n. pr. da so pri vzniku g. Hvaliču ležali nad eno leto celi zaboji, za obložen voz blaga različne vrste.

3. Ta vsa njegova nemarnost bi lahko zadrugo spravila v pogubo, ako bi odbor še nadalje njemu prepustil poslovodstvo.

Zajedno se mu je plača znižala od K 220.— na K 160.— mesečno z izrečnim pogojem, da mora spolnovati dotične svoje dolžnosti, kakor vsak drugi zadržni uslužbenec.

O tem sklepu so se obvestili vsi trgovci, zajedno zahtevajoč, da morajo uposlati prepis vseh naročil, katere je napravil B., da jih odbor pregleda, potrdi ali odbije, ob enem tudi natančen zapisnik vseh zadržnih obveznosti nasproti posameznim trgovcem. To pa vsled tega, ker B. ni vodil ne knjige naročb, tudi ni kopiral naročilnih pisem, tudi ni vodil knjigo faktur, iz katere bi se dalo spoznati zadržne dolgove za blago.

A pride še hujše. Dne 20. novembra našla se je skrta v pisarni kopa neotvorjenih pisem, iz katerih je bilo razvidno: da so tvrdke večkrat opominjale za plačilo, pretile s tožbo in resnično prešle tudi na tožbeno pot, da so ga mnogo in mnogokrat opominjali, naj vendar odgovori na 2, 3 pisma in na ponovne brozjavke, katere je ta in ta tvrdka pisala, odnosno odpravila na zadrugo, da so se posamezne tvrdke čudile, zakaj niso bile menice plačane, naravna posledica tega seveda — tožbe i. t. d. Ta pisma so nosila poštni pečat 26.—29. avg. 1902. Poslovodja seveda ni imel časa otvoriti te pisma, ker je nekje aranžiral veselico v večjem štilu. Pozneje, ko se je povrnil domov, zopet ni imel časa, ker je moral najbrže „kurirati mačka“.

Vspreh okrožnice tvrdkam je bil ogromen. Poročevalec, ki je bil vzel po nalogu načelnštva vse poslovodstvo in knjigovodstvo v septembru v svoje roke, je imel grozanskega dela, da je uredil plačilne obveznosti nasproti zalagateljem in uničeval naročila ki so bila taka, da bi vničila desetkratmočnejšo zadrugo.

Ali tvrdke so silile za plačilo, ker so bili računi odprti že nad leto dnij in so vsprejemale le kratke menice, ne-

Pozneje pa se je spametovala. Pogledala je otroke ter se poprijela dela; in zdaj je delala za tri zdrave ženske, dokler jej delo in bolezen ni sta popolnem odvzela nog. Zdaj je ležala v težki bolezni že mesec dni; že par dni je pljuvala kri in se strašno mučila. Pošteni Jarnej je ni pustil umreti za lakoto. Ni je vrgel iz hiše, kar bi bil morda storil kdo drug; in pošiljal jej je še malo krompirja, ali pa hleb kruha in kos slanine. Večkrat je jemal tudi njena otroka na pomoč pri lažjem delu; in vedno jima je plačal to pošteno, da bi imela uboga bolnica kaj gotovine v koči. Kaj se je moglo zahtevati več od njega, ki je imel tudi veliko otrok in pri splošni bedi nevelike dohodke.

Morda bi se bilo godilo Dobrici bolje v tej stiski, ko bi bili stanovali njeni prejšnji gospodarji še v sosedstvu. Ali ni jih bilo več. Prodali so bili svoje imetje neki komisiji, ki jo je bil tudi izmislil Bismark proti poljskemu narodu. Jarnej je čital nekoč v časniku, da so vabili to družico izdajalce, kakor bi za-

katere pa so zahtevale sploh takojšnje plačilo.

Predno poročevalec nadaljuje v tej zadevi, dovoljuje si opomniti še sledeče dejstvo. Omenilo se je, da se je zahtevalo od tvrdk natančne podatke glede plačilnih obveznosti. Pri ti priliki je primerjal poročevalec te podatke z onimi, katere je napravil poslovodja A. B. za bilanco l. 1901. Vspreh tega pregledovanja je bil tak, da se je razvidilo, da je A. B. zamolčal v bilanci l. 1901. hote K 26.137,17 dolgov za blago, odnosno vpisal dolg K 2.902,08, kateri ni obstajal, ponavljam hoté, da dobi kolikor mogoče ugodno bilanco, kajti šlo se mu je za dividendo K 4000.— deležev, katere je imel kot kavcijo in za bilančno nagrado. Na podlagi te krivične bilance plačalo se je lani orestiti, dividendo in nad K 3100, davka skupaj davka v 2 letih nad K 5000.— Ranjki dr. Pavlica pregledal je sicer knjige, katere mu je izročil isti Bisail in našel seveda vse v redu, kajti kako bi si mogel on misliti, da A. B. zamolči fakture v inventuri (fakturne knjige ni bilo!), a na njegovo poročilo sta odbor in nadzorstvo bona fide podpisala bilanco za l. 1901. In danes se nahaja še človek, kateri javno brani takega kaznjivega nemarneža!

Razmere v zadrugi so postajale čim dalje kritičnejše. Računi so zapadali zaporedoma, menice istotako, zaloga blaga je bila preogromna, skupilo pa tako da ni zadostovalo več velikanskim plačilnim obvezam. Nastopila je kriza, kateri se v trgovini pravi trgovska težava (Zahlungsstockung). Vsak trgovec v takem slučaju ali skuša pridobiti moratorij ali pa ponudi tvrdkam toliko odstotkov v plačilo svojega dolga. Moratorij se ni dal doseči, ker so tvrdke po svoji izjavi čakale vže tako predolgo na plačilo vsled nemarnosti poslovodje A. B. Zato je sklenilo načelnštvo v svoji seji dne 10. januarija 1903 sledeče:

„Načelnštvo K. z.“ vidi da z ozirom na preogromno zalogo blaga, nakupičeno z nepremišljenim naročevanjem bivšega poslovodje A. B., in z ozirom na v primeri z zalogo le pičlo razprodajo, ne more več zadostiti neštevilnim dospelim plačilom in v zadnjih dneh proti zadrugi naperjenim tožbam, sklene danes jednoglasno ponuditi svojim upnikom takojšnjo 50% poravnavo in naprositi načelnštvo „C. P.“, da bi hotela prevzeti izplačevanje teh 50% „Centralna posojilnica“ se je izjavila, da je pripravna sprejeti to prošnjo in pripomoči vresničenje poravnave. V smislu tega sklepa odpisala se je prizadetim tvrdkam okrožnica s to ponudbo.

Tu začne gonja, katero je tem huje obsojati, ker so jo inscenirali ljudje iste krvi, zaslepljeni strankarji narodno napredne stranke; zakaj, to naj razsodijo častiti zborovalci sami.

Nekateri odborniki „K. z.“ so bili

pravljali rodno zemljo. In to je povedal Agati. Ali bedni ženski ni hotelo v glavo, niti ni moglo, da bi bili tako dobri grajščaki izdajalci. In ali so za res prodali svojo vas radi bede kot je govoril Jarnej? Saj vendar ni bilo videti uboštva, ko je še Dobrica tam služila, ampak premožnost in še take slaščice, o katerih kmet niti ne ve in bi mu torej niti ne dišale. In kako naj bi bila tam beda, ko so imeli tako veliko vas, pa toliko konj, goved in ovac? Saj tega, kar nese taka vas, niti sto ljudi ne sne vse leto, pa naj bi sedeli za mizo od jutra do večera. Saj vendar n. pr. sosedni Kunze, Nemeč, ki poseduje v sosestvu malo posestvo, prilaga tolar k tolarju in posojuje kmetom in ima že skoro celo vso svojo roki. Saj njemu le gre dobro. In to je tak človek, da ne privošči ljudem niti suhe skorje kruha, pa ga naznanja sodniji za vsako škodo, za vsako slamico ali slab krompir, vzet brez njegove vednosti, da ni imel nobenega delavca, ki bi ne bil sedel že v ječi. Njena prejšnja gospoda pa ni delala nikomur žalega;

ko so videli težave, s katerimi se ima boriti zadruga kot taka in še s posebnim ozirom na to, da je „K. z.“ le pripravljala pot slovenski manufakturni trgovini v Gorici in da odstopi s pozorišča, kakor hitro se pojavijo solidni in pošteni slovenski trgovci te branše, — bili so torej mnenja, da je najbolje zadrugo prodati prvemu slovenskemu trgovcu, ki bi se pojavil z resno ponudbo in ki bi jamčil za pošteno slov. trgovino. V slučaju, da bi se takega trgovca dobilo, bili so mnenja, stopiti pred občni zbor s takim predlogom. Gospodje iz vodstva narodno napredne stranke so to najbrže izvedeli in takoj pozvali g. Medveda, trgovca iz Novega mesta. Dr. Treo in Zajec sta ga pripeljala k nekaterim odbornikom, ter ga predstavila kot resnega reflektanta-kupca. V nadeji, da je on človek, kateri pozna trgovsko kulanco in diskretnost, dovolilo se mu je vpogled v upravo in knjige. Ko je videl, da mu najboljše kaže konkurz, tedaj je rekel meni, poročevalcu, **da odstopi od kupčije in čaka da stvar dozori t. j., da pride „K. z.“ v konkurz.** Kmalu potem je Andrej Gabršček dobil v roke seznam upnikov in date o zadruzi, katere je Medved sestavil. Andrej Gabršček je na to prigovarjal upnikom, da tožijo zadrugo. Pretenja, ki so prihajala dan na dan v obilnejši meri, so v resnici zbegala načelnštvo in nadzorništvo „K. z.“, katero ni imelo nikoli opraviti s konkurzom kake trgovine. Toliko bolj pa je poznal te razmere novomeški trgovec J. M., ki se je po lastni izjavi okoristil že z raznimi konkurzi. Tedaj je ta gospod napravil posredovalen predlog, po katerem bi „K. z.“ mirno likvidirala tako, da bi on prevzel blago za K 70.000.—, in bi se pogajal potem z upniki, ki so imeli tirjati K 75.000 in dosegel izdatne popuste. Seveda bi se po tem predlogu izgubili vsi deleži. Baš radi tega načelnštvo „K. z.“ ni moglo sprejeti te Medvedove ponudbe še manj pa „Centralna posojilnica“. Kajti posledica zavrnitve te ponudbe je bila nezaslišana gonja proti zadrugi. G. Medved sicer ni ščuval upnikov. To nalogo so izvrševali drugi naprednjaki. Creditoren-Verein je dobilo stvari tako informacijo, da so prišli pravni zastopniki tega društva v Gorico s predlogi v žepu, da se aretirajo vsi odborniki „K. z.“

Ko so si pa pregledali natančno vse razmere „K. z.“ tedaj smo slišali tako obsojbo nesramnega postopanja napredne stranke v zadevi poravnave „K. z.“, da bi morala te ljudi rdečica oblitati, ako bi imeli le količkaj sramu v sebi.

Oni isti naprednjaki, ki so obljubovali v pisarni dr. Treota in v pisarni dr. Tume meseca januarja t. l. nekaterim odbornikom „K. Z.“, da hočejo po vsej mogočnosti pripomagati k asanaciji, in so bili vsi enega mišljenja, da „K. z.“ hodilo so v cerkev in k sv. izpovedi; ljudem se je godilo pri njih kot v raj; bilo je dovolj kruha in obele. Kajti poštenu, dobri gospod je dajal plačilo iz najboljšega žita, in vsak korec je bil tako kópát (rešén), da bi bil napolnil polovico drugega. Tudi ni nihče računil ljudem snopa slame, ki so ga jemali sami domov, niti zvežnja hrastja iz gosposkih gozdov. Vse to je bilo nekako skupno — kot so oče in otroci. In grajska gospa je bila pravi angel; hodila je po vasi, obiskovala bolnike, če tudi osmoljene in umazane, pa jih prijemal za roke in jih oskrbovala. Tedaj je imela tudi Tinetova žena tam dober zaslužek, ko so jo zvali za pranje ali kako drugo delo. Ko se je vračala domov, je imela v roki srebrni denar; ali je nesla košek poln kruha, slanine ali mesa; in večkrat celo sladke kolače za otroke, ali kake stare reči od gosposkih otrok.

Vse to je zdaj minulo, in minulo nepovratno, da se ne vrne več. Od davnih grajščinskih suhot ni ostalo niti sledu; zato pa so se zdele po vsem po-

Z.“ ne sme priti v konkurz, oni isti naprednjaki zahtevali so na vsak način konkurz „K. Z.“, oni isti naprednjaki so pošiljali v svet lažnjiva poročila o „K. Z.“, oni isti naprednjaki so z vsemi sredstvi delali na to, da bi zadruga čim sramotnejše propadla.

Ni še zadosti! Ljubezni naši prijatelji, ki so nam obljubili pomoč za asanacijo „K. z.“, so vedeli da mora odbor takoj pretrgati pogajanja za poravnavo in napovedati konkurz, kakor hitro bi kdo segel po izvršbi na premoženje zadruga. Vedeli so za ta Damoklejev meč nad glavami upravnikov „K. z.“, vedeli so, da so morali ti upravniki podpisati vlogo za konkurz, katero bi pravni zastopnik Cred.-Vereina takoj izročil sodniji, kakor hitro bi, kakor rečeno, kdo dosegel rubež na zadržno imetje. Kaj so storili tedaj naši dobri prijatelji naprednjaki? V seji Trgovske-obrt. zadruga sklenilo se je tožiti Avrelija Bisaila zajedno s „Krojaško z.“ za menico, katero je „Krojaška zadruga“ l. 1899 podpisala kakor porokinja za Bisaila, in na kateri je B. zaostal s plačili mesečnih obrokov. **Sklenilo se je preganjati na vsak način „K. z.“ z eksekucijo, da se prisili konkurz.** Niso pa sklenili zarubiti hranilno vlogo, katero je tedaj imel Avrelij Bisail, pri isti „Trgovsko-obrt. zadržni“ zadrugi. Kaj ne, čedno, prijateljsko postopanje! A do konkurza ni smelo priti, zato je zadržni odbornik J. Kopač plačal iz svojega dolžno svoto okroglo 1000 K. (Dalje pride.)

Govor

cand. iur. Bogumil Vošnjak na ljudskem shodu akad. ferijalnega društva „Adrija“ v Gorici.

Slovinci!

Zbrali ste se danes tu, da glasno in odločno zahtevate to, kar se je zahtevalo že pred tremi desetletji na velikih narodnih taborih po celem Slovenskem in tudi na goriških tleh, na taboru pri Šempasu in v Brdih, na skrajni meji Slovanstva. Že tedaj so naši prvoboritelji in buditelji pod milim nebom s prepričevalno besedo zahtevali, kar nam pritiče po božjem in človeškem zakonu. Na taborih se je razlegal tedaj urnebesni klic: „Dajte nam slovenskih šol! Slovenski jezik v šoli in uradu! Uradnik mora uradovati, sodnik soditi v slov. jeziku“. Mnogo časa je že preteklo, odkar se je naš narod predrnil k novemu življenju, ali vendar se marsikatera pereča zahteva in želja ni uresničila. Ni naroda, ki bi se bil moral boriti za vsako drobtinico, kakor mi Slovenci. Razpravljati mi je danes o goriškem gimnaziju. Cesarica Marija Terezija je ustanovila nemški gimnazij v Gorici, da bi se širila nemščina po naši deželi. Smoter cesaričin je bil, spremeniti mnogojezično Avstrijo v nem-

(Dalje v prilogi.)

lju hiše nemških kolonistov.

Kako se je moglo zgoditi to v tako kratkem času? Dobrica je bila uprav tedaj bolna in niti verjeti ni hotela, ko jej je prišel Jarnej praviti, da ni več graščine v vasi. Ali so jih mogli res izgnati iz tako bogate domovine? Izvestno so to kake spletke tega Bismarka; drugače si uboga ženska ni znala razložiti te uganke. Ni vedela, niti ni hotela priznati, da bi bila vzrokovala uprav te do brote njih prejšnje gospode ta zapravljivost za se in za druge, to pomanjkljivo nadzorstvo pri gospodarstvu, s čimur so se v očeh ljudstva tako lepo razlikovali od onega Nemeč Kunze-ja. Dobrica tega ni vedela in slutila je v tem zopet le postopanje Bismarka, in čudila se je njegovim močim, da si upa pogubiti gospoda kot kmeta. Ko je včasih premišljevala o tem v svoji britki bolesti, čudila se je: da more Bog dopustiti tako krivičnost; in prišle so jej zle misli in celo dvomi v glavo.

(Dalje pride.)

sko državo. Po celi goriški deželi je ustanavljala nemške ljudske šole in klicala nemške uradnike in obrtnike v deželo. Znani zgodovinar goriške grofije Czoernig piše v knjigi „Avstro-ogrška monarhija“, izdani pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa, da je cesarica z ustanovitvijo nemškega gimnazija v Gorici podvrгла našo deželo nemški kulturi. V tem zavodu se naj vzgajajo možje, ki bodo skušali ponemčiti slov. in italijansko prebivalstvo. Prvi in glavni namen tega zavoda naj bode ponemčiti goriško deželo. Raznaroditi nas, vsiliti nam tuj jezik, to je bila želja dunajske vlade. Jožef II. je nadaljeval delo svoje matere, želel je, da bi bila Avstrija kar čez noč nemška. Deset let se je trudil ta veleum, da bi dosegel svoj smoter. Ko je ležal na smrtni postelji, sprevidel je, da je kriva pot, po kateri je hodil. Vsakemu avstrijskemu vladarju naj bode v svarilo poslednja ura Jožefa II. Kaka je bila posledica nasilne germanizacije? Punt in ustaja v deželah, katere je hotel ponemčiti. Umirajoči cesar je moral, predno je zatisnil oči, preklicati vse zakone in odredbe, ki bi naj spremenile Avstrijo v nemško državo. Raznaroditi cele narode, to je danes s kratka nemogoče. Uspeh ponemčevanja je le ta, da se prepereči zdravi narodni razvitek, ki bi bil v blagor narodom in državi. Ali je pa dandanes Avstrija res poklicana, da nas ponemčuje, ali bi ji bilo to v korist? Državi v pogubo je, ako se nas hoče v nemških šolah ponemčevati in ako se daja tam gori na Dunaju potuha Nemcem, katerih edina želja je, da naj bode starodavna Avstrija provinca Vsememčije in avstrijski cesar ponižni namestnik pruskega kralja. — Borba za slov. srednje šole je lep kos politične zgodovine našega naroda. Ta ljuta borba traja že dolgo, in v njej se zrcali celo naše stremljenje po kulturnem in obče človeškem napredku, katerega hočejo naši mnogobrojni sovražniki ovirati in onemogočiti. Poduk na srednjih šolah mora biti v materinem jeziku, temu ne more nobeden človek oporekati. Naši nasprotniki so se pa vedno izgovarjali, ko so se zahtevale slov. srednje šole, da naš jezik še ni dovolj razvit. Grof Auer-sperg na Kranjskem je zasmehoval nekdanj Slovence, rekši, da lahko prinese celo slov. literaturo zavito v svoj robec v deželno zbornico. Dandanes bi pa rabil ta zagrizeni Nемеc pač koš, da bi spravil v njega vse slov. knjige, ki se jih je tiskalo tekom ednega leta, in to bi bilo za grofov hrbet težko breme. Ne samo naša književnost, ampak tudi naš jezik se je tekom poslednjega polstoletja tako razvil, da se v gimnazijih in na vseučilišču istotako lahko uporablja, kakor v ljudskih šolah. Dandanes se nam mora priznati, da je najhujša krivica, da se morajo naučiti naši dijaki čisto tujega jezika, predno vstopijo v gimnazij. Neštetokrat so zahtevali slov. poslanci v državnem zboru, da se naj snujejo slov. srednje šole. Konečno so Kranjci vendar dosegli tri spodnje gimnazije s slov. učnim jezikom. Po dolgem obotavljanju je vlada osnovala slov. paralelke v Mariboru. (Dalje pride.)

Dopisi.

Iz goriške okolice, dne 16. avgusta 1903. — V prvem svojem dopisu sem povedal, kako si urejam čitanje „Soče“, da se z njim zabavam in kratkočasim. Jaz čitam seveda le viharne spise urednika — „burje“. Vendar pa me vsebina teh spisnih viher toliko ne zanima, ampak v prvi vrsti — kakor rečeno — način pisave tega burnega bitja v človeški podobi, kateremu so imenitno značilno vrli Kobaridci nadeli naziv „burje“. Napori tega časnikarskega mučenika, ki ni tako srečen, da bi smel pisati, kar misli in želi (tega bi mu nihče ne čital), ki mora svoje osebne koristi tako zavijati, da jih kaže kakor občne koristi (kot potrebe celega naroda), katerega (mučenika) pri vsem tem muči in trapi nezadovoljnost in zavest na eni strani, da premalo pospešuje svoje osebne

koristi, na drugi strani pa, da premalo intenzivno fingira blaginjo naroda, opazovanje teh naporov — pravim — mi je vrhunec vsega užitka. Da pa mi bode ta užitek popoln, zahteva rodoljubna zavest, da ne kratkočasim le sebe, ampak tudi služim dobri narodni stvari, da svoje opazovanje javnosti razkrivam ter rojake opozarjam na pogubonosne oblake, katere goriška „burja“ razpihava na vse strani dežele.

V prvem dopisu sem rekel, da se tudi „burji“ ne posreči vselej to prikrievanje enih koristi z drugimi, da stopa včasih s svojimi pravimi nameni še precej prozorno na dan. Tak ponesrečen manever je bila notica v „Soči“ z dne 29. julija naslovljena „Koncert v Hotelu Südbahn“. Tu toži „burja“ o slabem obisku in nadaljuje: „Mnogi naši rojaki se potikajo povsod, le v naše hotele in restavracije jih ni. Nekoga je močno jezilo, da je bilo na koncertu tako malo Slovencev, in šel je pogledat na vrte štirih nemško-laških restavracij, kjer je našel celo vrsto Slovencev“. — Tu je enkrat „burja“ odkrito povedal, kje ga čevljev žuli, brez obligatne maske, katero imenuje on narodnost. Predno tej redki odkriti izjavi dodam svoje razmišljanje, si dovoljujem izraziti svoje začudenje, da dovolite Vi meščanje brati sebi take levite. V drugih mestih, med drugimi narodi, bi kaj tacega ne bilo mogoče. Vi se pustite javno karati, ker ne podpirate dovolj s svojim denarjem podjetje, ki je čisto privatno, ki ni narodno, ne dobrodelno. Žalostna Vam majka! Ta „burja“ se Vam mora za hrbtom strašansko krohotati, videč, kako potrpežljivo mu držite hrbte, da na njih svoja polena cepi. Kako bi se drugače osmelil pisati, da se je nekdo močno jezil, da je bilo na koncertu tako malo Slovencev. Ta nekdo je bil seveda on sam, in jezil se je, ker niste prinesli polnih žepov belih kronic h koncertu, katerega dohodki se stekajo tudi v njegov žep, in oni, ki je poslal gledat za Vami po drugih gostilnah, je bil tudi on sam.

Zares daleč ste prišli, da si daste kaj tacega dopasti, da se Vam celo Lahi smejejo, kako vihti pred vsem svetom nad Vašimi glavami bič tak človek. Čez svoje žepe torej niste več Vi gospodarji, ampak on. Drugič pošlje svoje policaje, če Vas ne najdejo v gostilnah, kar na Vaše domove, in če Vas zasačijo v spanju, Vas izvlečejo kar iz postelj. Zares prav častne slike za Vas meščane!

Pa oglejmo si ta špektakel še od druge strani! Gori nekje sem rekel, da tista „Südbahn“ ni narodno podjetje, ravno tako ni narodno podjetje „Birreria alla ghiacciaia“, kateri obe podjetji so prevzeli — za ptuji denar — nekateri „Sočani“, med njimi sama „burja“. Kdor bere le „Sočo“, me pogleda debelo na to mojo odločno trditev, ker je „Soča“ ti privatni podjetji izbohnala za velikonočne piruhe goriškim Slovincem. Bobnanje je bilo tako burno, da so se celo slovenski časniki zunaj deželne meje razveselili teh piruhov, misle, da so res narodni. No to se mora „Soči“ priznati, da se na carlatanstvo izvrstno razume, da je celo že laške liste zatemnila. Jaz pa trdim, da ti piruhi niso narodni, ker nimajo niti slovenskega imena. Jaz imenujem tako nazivanje čisto navadno slepilstvo; saj že zdrava pamet zahteva, da mora nositi slovensko podjetje le slovensko ime. Ali sedanji slovenski gospodarji („Sočani“) teh dveh podjetij teptajo z nogami slovensko ime in bijejo v obraz slovenski časti. Oni drže v lokalih, ki naj bi bili narodni piruhi, službene osebe nemške narodnosti, ki ne znajo slovensčine, da mora Slovenec v teh klasičnih narodnih pirahih nemško govoriti. Oni so dali napisati na avtomobil, ki naj jim bode vozil goste s kolodvora, le nemško ime. In temu vozilu, ki ima svetu dokazati, da slovensčina ni še dovolj omikana za „visoka“ podjetja, poje „Soča“ še slavospeve! A. K.

Rojaki, človekoljubi!

Dne 8. avgusta 1903 ugonobil je silen požar v Bovcu 70 hiš, več gospodarskih poslopij in cerkev sv. Trojice. Ker se je ogenj vsled vetra širil s strahovito hitrostjo, ni bilo mogoče ničesar oteti. — Zgorele so skoraj vse premičnine in popolnoma ves pridelek na senu in žitu. Itak revno prebivalstvo nahaja se vsled te silne nesreče v najstrašovitejši bedi. Ljudstvo nima živeša, ne obleke niti stanovanja. — Preblagi dar ljubljenega vladarja da sicer siromakom prvo pomoč, a ko nastopi zima, se reva in beda le še poveča. Radi tega se obrača podpisano županstvo do vseh blagih ljudi s ponižno in iskreno prošnjo, naj blagovole pomagati nesrečnim pogorelcem. Sprejme se hvaležno vsak milodar, bodi v denarju ali v blagu. Darove naj se izvoli pošiljati podpisanemu županstvu, a denarne prispevke sprejema drage volje tudi uredništvo tega časopisa, katero tudi objavi imena blagih darovalcev. — Uljudno se tudi prose razna društva slovenska, da bi se spominjala nesrečnih Bovčanov ter priredila veselice in zabave v korist revnim pogorelcem.

Županstvo v Bovcu,

dne 18. avgusta 1903

Šulin, mp. župan.

Politični pregled.

O dohodu kralja Edvarda na Dunaj se poroča, da bo velike važnosti. Avstrijski cesar, ruski car in angleški kralj se takrat dogovore o skupnem postopanju glede razmer na Balkanu. Sestanek ima baje namen potolažiti Anglijo, ki nič kaj noče zaupati Rusiji in Avstriji. Cesar Franc Jožef je obljubil, da kralju Edvardu vrne obisk prihodnje leto, ako bodo dopuščale razmere.

Moravski čehi

pripravljajo veliko državnoopravno akcijo. Vrše se že vse priprave za češki tabor v Kromerizu, na katerem se bode razgovarjalo o državnoopravnih zahtevah čeških.

Poljska gimnazija v Tešinu.

Krakovska „Gazeta Narodowa“ je prinesla brzobjav, da vzame od 15. sept. dalje poljsko gimnazijo v Tešinu država v oskrb. Ako se ta vest potrdi, potem so dosegli Poljaki važen naroden uspeh, za kateri so se potegovali s toliko požrtvovalnostjo in vztrajnostjo.

Kriza na Ogrskem.

Kriza na Ogrskem ne bo še tako hitro končana. Trajati zna še več tednov. Cesar namreč pretrgati mora svoje bivanje v Budimpešti zaradi dohoda angleškega kralja na Dunaj. Potem se pa poda cesar k vojaškimi vajam na južno Ogrsko. Dne 18. septembra pa bode nemški cesar gost našega cesarja. — Včeraj je vsprejel cesar več ogrskih prvakov. Med temi so bili: grof Csaky, grof Appony, grof Szapary, dr. Wekerle, baron Banffy, pl. Szell, grof Tisza, Hieronymi, grof Andrassy, grof Karolyi in grof Zichy. Posebno različno se komentira poklicanje grofa Zichyja h kralju. Zichy je predsednik ljudske stranke in poseben ljubimec nadvojvode Franca Ferdinanda. — Glede narodnih koncesij, katere bi bila pripravljena dovoliti prihodnja vlada opoziciji, pripoveduje se marsikaj, kar pa nima nobene stalne podlage, in so vse take pripovedke le navadna časnikarska ugibanja. Govori se namreč, da se namerava uvesti pri vojaških sodiščih madjarsčina kot uradni jezik; dalje se pripoveduje, da se povspehi premeščenju ogrskih častnikov od drugih polkov k ogrskim polkom. Takih častnikov služi baje pri izvenogrskih polkih nad 700. V vojaških šolah bi bil poleg nemščine tudi madjarski jezik kot učni jezik. Odločno pa se je baje uprla vojaška uprava proti temu, da bi bil madjarski jezik poveljni jezik pri 16 huzarskih polkih, kakor to zahteva opozicija. — Glede zastave se je določilo, da bo na belem, rudeče-belo-zeleno obrobljenem polju na eni strani podoba Device Marije kot zaščitnice Ogrske, na drugi strani pa habsburški rodbinski grb z ogrsko krono ali pa kraljev monogram. Tudi s kap in pasov se odstrani dvoglavi orel ter se nadomesti s habsburškim grbom ali pa s kraljevim monogramom. — Kakor rečeno, so to le ugibanja, kakor so tudi ugibanja zadnja poročila z Dunaja, kakor n. pr. sledeče: Zakulisni boj zastran narodnih koncesij v armadi je velikansk. V tukajšnjih političnih krogih vlada prepričanje, da sta prav za prav samo cesar in fcm. Beck za poglavitve madjarskim zahtevam, vsi drugi politični faktorji v Cislitvanski, zlasti pa vojaški krogi, da so proti vsakemu odnehanju. Govori se tudi, da poskusi krona zadovoljiti Madjare z nekaterimi manjšimi koncesi-

jami, a če se to ne posreči, da zna cesar odpovedati se kroni in prepustiti prestolonasledniku Franu Ferdinandu, da naredi čisto mizo.

Poljaki in Ogrji

so se v torek „pobratili“. Prišlo je namreč v Pešto blizu 1000 Poljakov, kjer so imeli velikanski koncert v korist po vodnji ponesrečenim poljskim in ogrskim občinam. Mažari so jih vsprejeli z velikim slavljem. Sedem cigarskih godb so naročili, da so jim svirale. Poljaki so prepevali svojo himno „Še ni Poljska izgubljena“ in ogrske nacionalne pesmi. Mažari so jih pozdravili v poljskem in mažarskem jeziku. Bratili so se med seboj in si prisegali večno prijateljstvo. Neki govornik je rekel, da Poljska še ni izgubljena, ker Mažarska še stoji. Zlasti so slavili Poljake, ker so se l. 1848. borili za svobodo Ogrske. „Tako bojno bratstvo, tak naroden objem traja večno“. — Da prebivajo Poljaki na Ogrskem, bi se morda ne govorilo o poljsko-ogrskem bratstvu; in da imajo vsaj malo čuta do drugih slovenskih narodov, do Slovkov in Hrvatov, bi gotovo ne prihajali v Pešto.

Dogodki na Hrvatskem.

Zopet je tekla človeška kri. V Zaprešiču so na cesarjev rojstni dan razobesili na železniškem posloju poleg hrvatske, tudi madjarsko zastavo. Ljudstvo pa je zahtevalo, da se madjarska zastava odstrani. Ker se pa to ni zgodilo z lepa, odstraniti so hoteli ljudje zastavo se silo. Prišlo je orožništvo in je začelo streljati na narod. Ubita sta bila dva kmeta, jeden je bil smrtno ranjen, šest teško ranjenih a mnogo jih je bilo lahko ranjenih. Zapri so vse polno kmetov. Istotako je prišlo do izgrediv v Konjici. Ker niso mogli orožniki ničesar opraviti, prišlo jim je na pomoč vojaštvo. A kmetje so vojake vsprejeli s kamenjem ter jih napadli z vilami in motikami. Vojaki so tudi tu streljali. Ubita sta bila dva kmeta, teško ranjena pa tudi dva, lahko ranjenih pa je bilo več oseb.

Proti banu Pejačeviću je zavladala na Hrvatskem nepopisna nevolja. Izkazalo se je, da je ban sam ukazal, da se na cesarjev rojstni dan razobesijo madjarske zastave, ter je tudi na banski hiši dal razobesiti take zastave. S tem je ban zakrivil, da je zopet tekla hrvatska kri. Drugi dan je sicer ban preklical svoj ukaz, in so bile odstranjene madjarske zastave, ali vprašanje nastane: Kdo naj odgovarja zdaj za žrtve?!

Dogodki na Srbskem.

Nekateri listi javljajo iz Belgrada to-le popolnoma neverjetno vest: V častniških krogih vedno bolj prodira mnenje, poklicati v deželo črnogorskega kneza Nikolaja in mu ponuditi srbsko krono. Neka deputacija je baje to že ponudila knezu Nikolaju in dosegla njegovo pritrditev. Kralj Peter je pripravljen zapustiti Srbijo ter se je izrekel, da je v inozemstvu pozabil na to, kako je treba intrigrirati.

Macedonski dogodki.

Pri Vodovu in Zesjanu vršili so se te dni hudi boji med ustaši in med turškimi vojaštvom. Turki so imeli strašanske izgube.

Po poročilih iz Soluna, se je turškim vojakom posrečilo zasesti Kruševo, ki se je nahajalo že v ustaških rokah. Turki so tudi pri ti priliki izgubili mnogo vojakov. Porušenih bilo je 360 hiš. Železniška zveza med Solunom in Monastirrom je zopet vpeljana.

Te dni so Turki zaplenili 16 sodov dinamita ter zapri nekega grškega trgovca, po imenu Janija Mimijan-a, ki ga je hotel izročiti ustašem. Dinamit so pogreznili v morje.

Neki list zatrjuje, da podpira ustaše naša država, in da se isti nahajajo v avstrijski službi.

Bolgarskega kneza pa le ni, namreč v Bolgariji in najbrže ga tudi nikdar več ne bode, kajti celo ruski listi pravijo, da je bolgarski knez mrtva stvar za Macedonijo. Bolgarskim listom je le žal, da je Ferdinand odnesel iz Bolgarije tako zdrave pete.

Turška vlada mobilizira z vso naglico kar more vojaštva. Od sobote vozijo neprestano posebni vlaki vojaštvo in municijo v Drinopolje.

Rešitev balkanskega vprašanja bliža se vedno bolj svojemu koncu. Da bi se ta rešitev izvršila mirnim potom, tega pač danes nikdo več ne verjame. Zato pa dohajajo od vseh stranij poročila o pripravah na vojsko. Posebno je začelo vreti v Bolgariji, v Srbiji in Črnogori. Glasovi, prihajajoči iz teh jugoslovenskih pokrajin, pričajo, da so ondotni državniki prišli do prepričanja, da je že skrajni čas, da se zganjejo tudi te tri jugoslovenske države, ter da prihite na pomoč svojim nesrečnim bratom v Macedoniji, katere hoče kruti Turčin po vsi sili z ognjem in mečem pokončati. Iz

Razglas.

Semenj za živino in blago v Renčah bil je do sedaj vedno dne 6. septembra, a od sedaj dalje bo ta vsako leto prvi ponedeljek meseca septembra; letos torej že na ponedeljek dne 7. septembra.

Županstvo v Renčah, dne 10. avgusta 1903.

Ant. Merljak,
župn.

Štev. 61.

Dražbeni oklic.

Podpisani cestni odbor odda dne 1. septembra t. l. v uradu cestnega odbora v Podgori zgradbo dveh novih mostičev na okrajni cesti Kromberški na ponudbeni dražbi od 10. do 11. ure dopoldne.

Ponudniki naj vlagajo svoje pismene ponudbe postavno kolekovane opremljene z 10% varščine na cestni odbor v Podgori do dne 31. avgusta t. l.

Načrti in pogoji se lahko ogledajo v uradu cestnega odbora v Podgori.

Cestni odbor za gor. okolico v Podgori dne 14. avgusta 1903.

Načelnik:

Klančič.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Pošteba poštena.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Pandomingo, Java, Cejlon, Portorico 1. ar. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanjše po 5 Kg. na vse kraje.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Odlikovana mizarska in strug delavnica.

A. Černigoj

(društvenik, Miz. zadruga)

v Gorici,

Tržaška ulica h. šte. 18.

Priporoča svoje

mizarske izdelke

vseh slogov in za vsaki stan.

Izdeluje tudi vse

strugarske izdelke

točno po naročilu.

Vsa naročila se preskrbi v najkrajšem času po zmernih cenah. Delo lično in trdno.

Leop. Reja, gostilničar „Pri Golebu“

na voglu ulice Morelli

Priporoča pristna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

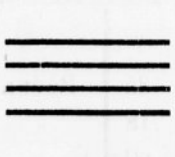
Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

uraduje od 1. avg. naprej od 8. zj. do 1. pop.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

Gorica, Ozka ulica šte. 1.

Izvršuje vsa naročila, spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. Izvršuje vpeljavo in popravo strelvoudov itd.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opako, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti

v Pevmi,

za Sošk. mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvorjeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Rojaki! Ne pozabite naših zavodov.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov

Fr. Švigelj,

na Bregu p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, preč. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene.

stole, fotelje, vrtno stole, gugalnice, naslonjače itd. itd.

po kar najbolj nizki ceni.

Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano. — Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstenine. — Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 800 slikami, iz katerih se razidi oblik blaga in cene, franko. — Naročevalcem na debelo znaten popust.

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in neštivilno nabožnih različno fino vezanih kujig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Očarana

sem jako od lepote in dobrote Tvoje obleke. Kje vendar Ti kupuješ tako krasno blago? Povej mi vendar!

v „Krojaški zadrugi“

Gosposka ulica šte. 7.

katera trdka ima največjo zalogo te vrste v Gorici.

Kako je li to mogoče, saj sem vendar čitala v nekem listu, da nima „Krojaška zadruga“ nikakega blaga več.

Pojdi, pojdi in ne veruj vsake reči; prepričaj se sama in iznenadena bodeš, ko zagledaš isto založeno tako velikansko z blagom, da bodeš kar strmela. Tu ti leži na razpolago izvanredna množina raznega blaga za vsaki spol, in za vsaki letni čas, kakor krasne Zephyrje, batiste, perkal, svile, Oxford, Pique, vsakovrstnega volnenega blaga, moško sukno po vsakej ceni in izberi.

Tam dobiš bogato izber vsakovrstnega blaga, za neveste jako veliko zalogo perila, kakor platna, Chiffon, prtenine, blačevine, volnene odeje, kovtre, žepne rute itd. Tam dobiš tudi vse blago prejšnjih sezon pod lastno ceno. Videla sem tam tudi krasne vzorce že naročenega blaga za jesenski čas.

Na zahtevo se pošiljajo vzorci brezplačno. Cene so tako nizke, da se je čuditi, seveda tudi stalne. Torej pridi in poskusi, in gotovo boš zadovoljna!

Beligrada prihajajo namreč vesti o že pričeti pogajanjih med Bolgarijo, Srbijo in Črnogoro glede skupnega postopanja. V Srbiji se delajo pridno vojne priprave. Istotako tudi v Črnogori, dočim je Bolgarija že popolnoma pripravljena na vojsko. Z ozirom na vse to pa tudi druge velevlasti ne drže križem rok. Tako se pripravljajo Anglija za vsak slučaj, kakor tudi Rusija. Obe ti dve državi sta naročili zadnje dni ogromno množino premoga pri raznih skladiščih. Govori se o enem milijonu tonelad.

Dne 29. t. m. izbruhne po celem balkanskem ozemlju, nahajajočim se v turški oblasti, splošni ustanek.

Pri železniku, tako poroča srbski list „Stampa“, so ustaši pogrnali v zrak železniški vlak, v katerem je bilo 250 vojakov.

Četniki, ki so prišli iz Macedonije v Beligrad, so pripovedovali, da so videli ležati ob železniški progi med Velezem in Kosovom na stotine nepokopanih človeških trupel. V Paraklizi trčili so turški vojaki z ustaško četo, ki je bila skrita na pokopališču. Nastal je tu med gnilami krvav boj.

Domače in razne novice.

C. kr. namestnik na dopustu. — Nj. Prevz. c. kr. namestnik grof Goëas šel je v četrtek na dopust, na katerem ostane štiri tedne. — Za časa njegove odsotnosti ga bode zastopal dvorni svetnik Teodor Schwarz.

Imenovanje. — C. kr. namestnik v Trstu je imenoval namestništvenega konceptista g. Aleksandra vit. Bosizio za okrajnega komisarja.

Smrtna kosa. — Na Reki je umrla gospa Lucija Holz, soproga g. Vatroslava Holza, potovalnega uradnika banke „Slavije“ v Ljubljani. N. p. v. m.

Duhovske spremembe. — Premeščeni so, in sicer č. g. kaplani: Ivan Dermastia iz Solkana, za vikarja v Plave, kjer bo opravljal tudi službo vikarja za Deskle; Ivan Seljak, dosedaj kaplan v Tolminu, za vikarja v Stržišče; Peter Šorli, dosedaj kaplan v Bovecu, v isti lastnosti v Solkan. — Na novo nameščeni so pa novomašniki, in sicer kot kaplani č. g. Josip Fon v Bovecu, č. g. Albert Leban pri sv. Luciji. — Dosedanji prefekt v malem semenišču č. g. Izaija Božič, pride za kaplana v Tolmin.

Učiteljska imenovanja v sežauškem okraju. — Stalno so nameščeni: Martin Furlan z Vojšice ravnatelj, Milan Vovk iz Gabrovice v Pliskovici, Andrej Rojce iz Štjaka v Rodiku, Josip Šinigoj iz Koprive v Brancici, Cilka Katnik iz Dutovlje v Nabrežini, Helena Jerman iz Gorjanskega v Zgoniku, Helena Škerbic iz Kostanjevice v Pliskovici; začasno: Ivan Benko iz Kazelj v Štjaku, Alojzij Bekar iz Rodika v Kazljah, Franja Orel iz Avbera v Gorjanskem, Franja Ličar iz Pliskovice v Kostanjevici, Anica Debenjak iz Povirja v Sežani, Ciril Valentič iz Postojne v Koprivi. Učiteljski kandidati: Anton Mervič v Povirju, Ferdinand Kenda v Avberu, Henrik Legiša v Gabrovici in Fran Živec v Dutovljah.

Za „Solski Dom“ prejelo upravnitvo: V št. Petru pri Gorici je zbralo slavno starešinstvo na predlog vrlega gospoda župana Iv. Bofulina pri slavnostnem obedu na cesarjev rojstni dan 11 kron (ravno toliko za „Alojzijevišče“). Polog tega sta odstopili tudi Roza Silič in Justina Bofulin, kateri sta stregli pri mizi, njim nabrano nagrado v znesku 7-16 K v isti blagi namen, namreč polovico za „Solski Dom“, polovico za „Alojzijevišče“. — Na novi maši č. g. Franceta Lavrenčiča v Saležu se je nabralo 35 K (ravno toliko za „Alojzijevišče“).

Srčna hvala!

Zahvala. — Kakor vsako leto tako je tudi letos g. A. Gorkič trg. z lesom v ulici Usina, preplačal udnino ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici, za kar mu bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala, odjemalcem lesa pa naj bode ta narodna tvrdka prav toplo priporočena, da jej bode v prihodnje tem lažje dajati svoj narodni davek.

Občni zbor „Krojaške zadruga“. — V četrtek, dne 20. t. m. ob 10. uri predpoludne, se je vršil v dvorani „Goriške čitalnice“ občni zbor „Krojaške zadruga“. Natančneje poročilo o tem občnem zboru začeli smo prinašati na prvem mestu svojega lista ter opozarjamo nanje vse one, ki so sledili zadnje dni peresnemu boju glede „Krojaške zadruga“, ki se je bil med nami in med „Soči“, da se sami prepričajo o „lumparijah“ — da govorimo v „Sočinem“ jargonu — ter o tem, na kateri strani so te „lumparije“

v resnici bile. Za danes naj povemo svojim čitateljem, da je bil občni zbor dobro obiskan, ter da se je primerno in popolnoma dostojno vršil, o čemer so se prepričali tudi vsi oni, ki so se ga udeležili. Objednem nam je pripomniti, da se niso le vsprejela poročila načelnikstva in nadzorništva, ter da se ni dal le absolutorij bivšemu načelnikstvu in nadzorništvu, potrdivši vse račune in bilanco, katero prinašamo na drugem mestu današnjega lista, marveč, da se je obema tema dvema izrekla tudi zahvala za previdno in pošteno postopanje v kritičnih trenotkih, v katere je spravila „K. Z.“ naprednjaška poštenost.

Tudi se je izrekla zahvala vsem onim gospodom, ki so pritekli „Krojaški zadrugi“ na pomoč s svojimi sveti ter jo obvarovali na ta način pred velikansko škodo in posebno pa pred konkurzom, v katerega so hoteli spraviti naprednjaki „Krojaško zadrugo“, da bi si na njenih razvalinah zagotovili masten dobiček. Da se širše občinstvo popolnoma prepriča o grdobi spletkarij nekaterih naprednjaških kolovodij, ter da jih spozna v pravi luči, je občni zbor sklenil, da se poročilo o tem zborovanju ne prijavi le v domačih listih, marveč, da se isto tudi ponatisne v posebni brošuri, katera naj se razpošlje, in kolikor mogoče razširi med našim ljudstvom. Konečno je občni zbor sklenil ter naložil načelnikstvu, da nastopi sodno pot proti onim, ki so „Krojaško zadrugo“ oškodovali, bodisi na ta ali na oni način in posebno tudi proti obrekovalcem „Krojaške zadruga“. V znak svojega zaupanja do dosedanjega načelnikstva in nadzorništva, so bili v ta dva odbora izvoljeni, izvzemši jednega, vsi dosedanja člani. Izvoljeni so bili v načelnikstvo, in sicer za predsednika g. Ivan Bajt, za člana načelnikstva pa gg. Jernej Kopač, Franc Černic, Svetoslav Premrou in Franc Novič; v nadzorstvo pa, in sicer za predsednika g. dr. Franc Žigon, za podpredsednika g. dr. Franc Kos, za člana nadzorstva pa gg. Matko Koršič, Valentin Jug in Abram Leopold. Za blagajnika je bil izvoljen g. Svetoslav Premrou.

Moža z „mesarskim nožem“ pa ni bilo, čeravno nam je v zadnji številki svojega lista s tako moško besedo, kakor je le njegova, obetal veselo svidenje na občnem zboru. Ne, tega moža ni bilo, pač pa so ga videli nekateri Solkančani že v sredo popoldne, kako jo je korajžno popihal po soški dolini proti Kobaridu. Nož baje pa je obesil na soro voza, ki je vlek el v gore kosti njegovega rojstva, in ta nož bil je baje tako močno ob cestno kamenje, da se je razlegalo na vse strani soške doline, ter da je njegovo zvenketanje, ki je pa bilo bolj podobno onemoglemu ječanju, spravilo po koncu vse čuke in sove, ki so, zagledavši moža z mesarskim nožem, se mu začele krohutati na tak čuden način, da ga je obšla strašna zana, ter ga po vsem životu obilil mrzel pot.

Gabrščekov žep. — Tega smo v neki notici imenovali „skrivno stvarco“, ki zna tudi otrobe vezati. Ker stoji v knjigi časnikarske modrosti Gabrščkove pisano: Odgovarjaj na vse, vsaj po naslovu, če tudi ne po vsebini, je izbral v odgovor gorenji naslov, a ne da bi kaj povedal o svojem žepu, ampak premlava le staro mesarjenje o „Krojaški zadrugi“ in „Centralni posojilnici“. Ali nam se ne bo tako muzal iz rok in uhajal s poti. On je pisal v „Soči“, da je bolje, da „Kr. zadruga“ ni, ampak da imamo mesto nje več narodnih trgovcev. Mi smo mu pustili to veljati, a smo ga prijeli za uho in rekli: Stoj Drejček! V mestu imamo jako mnogo slovenskih krčmarjev, in vendar si jim Ti in par Tvojih somišljenikov s prevzetjem „Eiskeller“-ja napravil pogubno konkurenco, ker pišeš v „Soči“ za svoj „Eiskeller“ prav čifutsko reklamo ter odvrčaš tako pivce od slov. krčmarjev. Tvojim naukom na naslov „Kr. zadruga“ stoji Tvoj konsorcij pri „Eiskeller“-ju ravno nasproti. Nam ne gre to dvoje skupaj, in mislimo, da mora to nasprotje vezati le Tvoj žep. Mi hočemo s tem reči: Nauki v „Soči“ imajo za Slovence absolutno veljavo, za Gabrščeka samega relativno. Slovenci se morajo po njih ravnati, če se imajo tudi osebnim koristim odreči, Gabršček pa le takrat, ko ne zavirajo dohodkov njegovemu žepu. Na to je imel Gabršček odgovoriti. Zato mu danes kličemo: Tu je Rod, tu pleši! in pričakujemo za gotovo odgovora.

Razmere na vipavski železnici. — Kakor je našim čitateljem znano, je priredilo politično društvo „Sloga“ dne 21. junija javen ljudski shod v Dornbergu. Na tem javnem shodu bilo je tudi govora o razmerah na vipavski železnici, in je bila vsprejeta tudi resolucija, s katero se je zahtevalo:

1. da se uvede nemudoma tretji vlak, ki je neobhodno potreben, ako hoče

ta krajevna železnica ustrezati svojemu namenu;

2. da se določi vlakom tak voznji red, kakor ga zahtevajo krajevne razmere in ljudske potrebe vipavske doline in goriškega mesta;

3. da se pomnoži število vozov za ljudi in blago, ki dosedanjemu prometu niti od daleka ne zadostujejo in stvarjajo neprilичnosti, ki so nevedne velike dr-žave;

4. da se brez odloga potrebno ukrene, da bo železnica vozila ne le pisemsko, ampak tudi vožnjo pošto, kar je z ozirom na tukajšnje sadjerejo in kupčijo s sadjem neobhodno potrebno;

5. da se uvedejo za nedelje in praznike v lepšem letnem času, oziroma tudi posebni vlaki, ki naj služijo mestnim prebivalcem za izlete na deželo, prebivalcem na deželi pa za obiskovanje mestnih sejmov.

Na to resolucijo dobil je te dni od ravnateljstva drž. železnic v Trstu predsednik „Sloga“ ta-le odgovor, katerega doslovno priobčujemo:

Preblagorodnemu gospodu
Dr. Gregorčič-u, državno-zborski in
deželni poslanec
v Gorici

Rešujoč vlogo, v koji so se sklepi javnega ljudskega shoda, dne 21. junija t. l. v Dornbergu izvrševajočega, c. kr. železno-cestnega ministrstva obznanili, — zadevajoč nasvete za izboljšavo prometnih razmer na vipavski železnici, — odgovarja c. kr. ravnateljstvo državnih železnic po ukazu c. kr. železnocestnega ministrstva sledeče:

„Tičeč se želje, da bi se na omejnjeni krajevni železnici tretji vlak z vsakdanjem obhovanjem uvedel, se tej zahtevi ne more povsem ugoditi, ker po dozdanih skušenosti glede obiskovalnih razmer te krajevne železnice nij dosedaj nikake potrebe, da bi takovi vlaki, prevzročevaje ne male stroške, vsaki dan občevali. Nasproti temu pa se je vže uredilo, da bodo počenši z dnem 20. julija t. l. na imenovani progi vlaki št. 853 in 854 na semnjih dnevih v Gorici, to je vsaki ponedeljek in četrtek prometovali. S tem se je deloma ugodilo želji za vpeljavo tretjega vlaka narečeni krajevni železnici.

Pritožba, da zdanzij zjutrajni vlak br. 852 ne ugaia potrebam prebivalstva, ker radi prezgodnje odvoznje iz Ajdovščine, — ob 5. uri zjutraj, — prebivalstvo oddaljeno od proge stanujoče tega vlaka ne more upotrebljavati, se mora temu nasproti dejstvo predložiti, da ima ta vlak do sedaj največjo prevoznjo med vsimi vlaki na progi Gorica-Ajdovščina.

Uredba tega vlaka v zdanzij položaj se je določila, z jedne strani, da bi se ugodno pridruženje v Gorici z vlakom br. 1003 za Trst ustanovilo, z druge strani, da bi se v Gorici med dohodom tega vlaka in odvoznjo nasprotnega vlaka broj 851 večji presledek napravil in s tem vsaj jednemu delu potnikov omogočiti, da se morejo z vlakom br. 851 povračati.

Pri vsem tem bode sestava železnica uprava o priliki države voznjega reda za službo v zimi 1903/4 v premislek vzela kasnejo odvoznjo vlaka br. 852, — pri tem pa se mora pripomniti, da se more tej želji samo pri izgubi prej imenovanega pridruženja v Gorici za Trst ugoditi.

Radi pomnožbe osebnih in tovornih vozov vipavske železnice, se mora opaziti, da obstoječa vozila v normalnih razmerah popolnoma zadostujejo zahtevam, — za nenavadne slučaje pa se je potrebno uredila, da se kakim pritožbam radi nezadostnosti vozilov ubrani. Sosebno glede tovornih vozov uče pozvedovanje, da se je zahtevam za potrebne tovrne vozove vedno in brez ovire zadostilo, in da je železnica v stanu, nahajoče se vozno blago s pravilno prometujočimi 4 mešanimi vlaki brez ostanka prevaževati. Ako sčasom, sosebno v času sadja, pravilno prometujoči vlaki ne bi več zadostovali, tedaj se bode potrebno uredilo, da se z vpeljavo potrebnih vlakov nahajajoča se množina blaga nemudoma odpelje.

Vpeljava zaželenih posebnih vlakov v nedeljah in praznikih imela bi voznja jednega vlaka v posledku, kojega odvoznja iz Ajdovščine bi bila približno ob 10 uri zvečer in dohod v Gorici okolo 11 ure 30 min. zvečer.

Parovoz, vozovi in osebe tega vlaka bi se morali radi spolnitve jutranjega prometa že v noči v Ajdovščino povrniti, kar bi mnogo stroškov prevzročilo, koji bi se ne mogli meriti s pričakovanim vspehom tega posebnega vlaka. To je vzrok, da se tej želji sedaj ne more ustredi.

Kar se sledniči želje tiče, da bi vlaki vipavske železnice ne samo pisemsko marveč tudi vožnjo pošto vozili,

se obznanje, da železnica z vlakom br. 851 in 856 pisemsko pošto prevažata da c. kr. poštna uprava med Gorico in Ajdovščino vsaki dan štirikratno vožnjo čez Černica in Sv. Križ in potom Gorica-Rifenberg dvakratno vožnjo na dan preko Sv. Petra-Prevačine-Dornberga vzdržuje, koje občujejo skoraj z vsemi kraji, ležečih na železno-cestni progi vipavske železnice.

Voditelj c. kr. ravnateljstva drž. železnic:
Ruff.

Opomin pred nevarnostjo. — Tukajšnji magistrat opominja mestno prebivalstvo na nevarnost, ki proti onim, ki bi se dotaknili posredno ali pa tudi neposredno električnih žic. Žice namreč, po katerih je razpeljana elektrika za mestno razsvetljavo, nimajo le tedaj v sebi elektrike, ko so dotične ulice in trgi električno razsvetljeni, marveč imajo tudi pred in za razsvetljavo. Zato naj se jih nikoli ne dotika neposredno ali pa tudi posredno s kakim predmetom.

Objednem naj se pazi na to, da se nenjene žice ne obešajo kakoršne si bode stvari, ali pa celo kake vrvi, iz česar bi nastala koj nevarnost za osebo, ki ima posla pri razsvetljavi, kakor tudi sploh za celo napravo.

Nadalje se opozorjajo hišni gospodarji, da naznanijo vodstvu plinarne vsako popriavo na pročelju hiš, na katerih se nahajajo električne žice.

Obesila se je večeraj zjutraj v svojem lastnem stanovanju v Podgori neka Marija Simonetti, stara 46 let. Obesila se je baje, ker je trpela na neozdravljivi boleznii.

Bohinjska železnica. — Oddaja del za zgradbo dela bohinjske železnice med Prvačino in Trstom je že razpisana, in delo se prične že prihodnjo jesen.

Strela. — V sredo zvečer okolo 9 ure in pol udarila je strela v hišo posestnika Franceta Vodopivca s Tabra pri Dornbergu. Začelo je goreti, in pogorel je zraven hiše tudi hlev s senom. Živino so rešili. Ogenj je poškodoval tudi sosedovo hišo. Vodopivec je bil zavarovan.

Dež. — Po dolgem času vdobili smo tudi mi v sredo večer toliko zaželjenega dežja, še precej mnogo, ki je bil vreden zlata za naše poljske pridelke. Pripravljalo se je sicer že večkrat na dež. Nebo je bilo oblačno in ozračje jako soparno, a dežja vendar-le ni hotelo biti. Imeli smo pač v svoji sredi „burjo“, in ta je razgnala oblake. V sredo popoldne pa se je „burja“ odpeljala po soški dolini iz Gorice proti Kobaridu, in glej, koj po njenem odhodu dobili smo v obilici blagodejnega dežja, ki je prinesel našim kmetovalcem mnogo koristi.

Zabodel svojo ženo. — Iz Kanala poročajo, na je dne 14. t. m. zjutraj kmet Berlot št. iz Levpe, gredeč k maši, na poti smrtno zabodel in sicer s 3 sunki svojo ženo. Govori se, da je že dlje časa nekoliko zmešan.

V Cerknem se prihodnji mesec t. l. slovesno otvori novi „Gospodarski Dom“, katerega je zgradilo kmetijsko društvo v Cerknem. Novo poslopje je zlasti namenjeno za mlekarnico kmet. društva. Mlekarniški prostori so urejeni po najnovjšem slogu švicarskih in danskih mlekar, stroje na par je preskrbela akcijska družba „Alfa-Separatov“ iz Dunaja. Mlekarnica, katera je že sedaj lepo razvita, zadobila bode svojo popolnost v novih prostorih, kateri popolnoma odgovarjajo vsem zahtevam novodobnega mlekarstva. Urejeni so tudi potrebni prostori za izdelovanje in skladišče sira, hladilniki in ledenica kopej itd. Sploh lahko rečemo, da bode cerkljanska mlekarica najpopolnejša in je že sedaj najbolj razvita v naši deželi. To je pač lep napredek v gospodarskem oziru. Na dan otvorjenja „Gospodarskega Doma“ se priredi popoldan velika ljudska veselica z sodelovanjem cerkljanske „Narodne čitalnice“ s petjem in godbo; zvečer pa priredi čitalnica samostojen koncert v prostorih g. Kobala. Opozarjamo že naprej kmetijska in druga društva na to slavnost, posebno one, kateri se zanimajo za mlekarstvo in sploh za gospodarsko vprašanje. Natančen vspeled objavimo ob svojem času. B.

Vozna zveza med Vipavo in Ajdovščino. — Gosp. Matija Wasmeyer v Vipavi je dobil oblastveno dovoljenje, da sme prevažati ljudi v to prikladnih vozovih med Vipavo in železniško postajo Ajdovščino. Omnibusi bodo po štirikrat na dan vozil iz Vipave v Ajdovščino in nazaj. Voznina znaša za osebo po dnevu 80 vin., zjutraj in zvečer pa 1 K 20 vin.

Za babice. — S prvim oktobrom začne v Trstu na porodniškem oddelku poučni tečaj za babice, in sicer v slovenskem jeziku. — One osebe, ki bi hotele